

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Augustus 23-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Austriai Birodalom.

Azok a' Cs. és Királyi hadi seregek, mellyek a' közönséges ellenségen vett fényes győzelem után, a' táborból egymás után vissza jönnek, és vagy előbbeni kvártélyhelyeikben, vagy azokban telepednek le. a' mellyek azoknak újabban kirendeltettek, valamerre fordúlnak ezek a' vitéz hadi seregek, mindenütt örömmel vétettettek azoktól a' jó szívu lakosoktól, a' kik azt vóltaképpen meggondollyák, melly hasznos szolgálatokat tettek azok mind az egész Austriai Birodalomnak, mind ditsőségesen uralkodó Fels. Fejedelmünknek, mind közönségesen egész Európának, össze törvén annak a' tyrannusnak minden hadi erejét, a' ki a' maga határt nem esmérő felfúvalkodottságának az egész világot feláldozni igyekezett vala.

Ezeknek a' vitéz hadi seregeknek néminémüképpen leendő megjutalmaztatásokra, nem tsak, hanem jeles hadi tetteiknek örök emlékezetben leendő fenntartásokra nézve méltóztatott Eő Felsége az ellenségtől nyert értz ágyúkból olly katonai czímert verettetni, mellyet minden Austriai hadi szolgálatban lévő, és az ellenség ellen szolgáló katonák, minden kar és rendbeli különbség nélkül, holtok napjáig mellyeiken viselbessenek, mind a' szolgálatban mind azon kívül.

Egyszersmind azt is megfontolván Eő Csász. és Apostoli Királyi Felsége, hogy az armádán kívül számosságal találtatnak az Austriai Birodalombéli lakosok között olyanok, kik az utolsó háború szentséges végének esztendőlésében telyes erejekkel, 's tehetségéből spárkodván, magokat az Eő Felsége Szászéges Személye, a' Felséges uralkodó Ház, az egész Austriai Birodalom, sőt egész Európa eránt, megbetsülhetlenül érdemesekké tették, mind ennékelőtte, mind az utolsó két, úgymint, 1813 és 1814-ik esztendőkbén: azt méltóztatott Eő Felsége végezni, hogy ezen hív slattvalóinak másoktól leendő megkülömböztetésekre, egy polgári czímert, vagy inkább betsüllet jelt állítson fel, mellynek czímere egyenlő fog az elsőbb, az az, a' katonai czímerral leanni, attól mindazáltal abban fog különbözni, hogy annak máteritája vagy aranyból vagy ezüstből leszen, 's a' következendő felülírás fog arra mettetni; a' jobb oldalárara:

Europae Libertate Asserta

1813 — 1814.

a' bal oldalára:

Grati, Princeps et Patria
Franciscus Imp. Aug.

Ezeknek megnyerésekre következő fel-
tételék kívántatnak:

1. Az aranyból való keresztet az ér-
dem mértékéhez képest fognak kiosztatni. —
2. Mind az ezüsthől, mind az aranyból
való keresztet sárga fekete pántlikán a'
felső köntös' gombján kell hordani. En-
nek a' pántlikának síkossága a' katona ezi-
mer pántlikájától abban fog különbözni,
hogy más rendje leszen. — 3. A' polgári
tziemer csak egyszer fog kiosztatni, és a'
megnyerőnek maradékira marad. — 4.
Hogy ennek a' tziemernek kiosztásában leg-
nagyobb illendőség tartasson: minden pol-
gári Hivatalok Kormányozóinak megparan-
tsolni méltóztatott Eő Felsege, azokat ne-
venként kijelenteni, a' kik ennek a' tzi-
mernek megnyerésére magokat érdemesek-
ké tették. Egyszersmind egy olly Com-
missiót méltóztatott Eő Felsege kirendel-
ni, melly a' kinevezetteket szorosán meg-
vizsgálja, elegendő nem lévén annak meg-
nyerésére a' közepszerű érdem, és szolgál-
latban való szorgalmatosság.

Német Ország.

Az Angliai korona Hertzegnek, a'
Wallisi Princznek, azon Ország mostani
Régensének Felesége *Karolina Amália*,
született Braunschwigiai-Wolfenbütteli her-
tzeg asszony, a' ki egynehány esztendőktől
fogva férjével nem él, a' Regens Hertzeg-
nek engedelmével, és a' Parlamentumok-
nak megengedésekkel Brunswigiába fog
menni lakni, kiinek lakására a' Hertzegi
kastélynak egyik szárnyát rendelte és ké-
szítette el az ő kedves testvér hátya, a'
most uralkodó Hertzeg *György Wilhelm*.

Ez a' Brunswigiai Hertzeg, ősi örök-
ségeinek vissza nyerések után, szüntelen
abban foglalatoskodott, hogy az utolsó mos-
toba uralkodónak, a' Westfáliai Királynak
igazgatása alatt, mind a' Continentale sys-
tema (az az, a' tengeren való kereskedés-
nek felbeszakadása) miatt, mind az utolsó

igen költséges háború alatt, ősi tartomá-
nyain ejtett nagy sebeket alkalmas sze-
rekkel meg gyógyíthassa, a' kereskedést
előbbi lábra állíthassa. — E' mellett azo-
kat a' tudományos rendelkezéseket is, mel-
lyek az ő elhunyt ditsösséges őseinek bol-
dog uralkodások alatt igen szépen virág-
zottak, előbbi állapotjukba vissza tette, a'
Helmstadti Universitást, azt a' híres *Caro-
lutan* Collegiumot, mellyet 1745-dik esztén-
dőben *Károly* Braunschwigini Hertzeg fun-
dált, és a' melyben sok nemesifiai neveltetek
vala fel, előbbi állapotjába tette vissza.
A' szélyvel osztatott Westfáliai Katona isko-
lát a' megholt utolsó Braunschwigiai Hertzeg-
nek *Ferdinándnak* emlékezetére megújít-
tatja. Azokat a' fundáziókat, mellyekből
a' Professorok, Papok, Consistoriumok,
Superintendensek, és Prelátusok fizettet-
tek, de a' Westfáliai Király által máside-
gen végekre fordítottak, a' most uralkodó
Fejedelem azon végre adta vissza, a' melly-
re voltanak vala rendeltetve.

Norvégia.

Az az írott jegyzés, mellyet a' szöv-
tséges Fejedelmeknek meghatalmazott Com-
missariusaik a' Norvégiai Uralkodónak ál-
tal adtak vala a' múlt Július 7-dik nap-
ján, következő kifjezésekkel volt fel-
rubázatva:

„Mi alábbirtak a' mi Udsvarunktól
egyenesen arra vagyunk köteleztetve, hogy
Felseges Hertzegségednek jelenvaló írás-
inkban hivatal szerént jelentsük ki, hogy
Norvégiának általadása a' *Kiel* bekességes
alkudozás által, mind a' négy Svétzia Or-
szággal össze szövetekezett hatalmasságok
által garantiroztatott (annak eszközésére néz-
ve minnyájan magokra vállalták a' kezessé-
get). Ez a' józan politika által meghatá-
rozottatott végzés megmásolhatatlan. A' Fels.
Szövetséges Fejedelmek úgy tekintik Nor-
végiának Svétzia Országgal való össze kap-
tsoltatását, mint az új erányúságnak egyik

fundamentum követ, mely helyett lehetetlen más pótoló alkotmányt felvenni. — Az utolsó időkben, Norvégiában esett történetek, azon Országnak, Európa végzései ellen való ellenkezése, Eő Királyi Hercegségének (*Fridrik Krestelynek*, választott Norvégiai Királynak) a' zenebonáskodó lakosok vezérlésének magára való vállalás arra bírták a' Svétziával össze szövetekezett Hatalmasságokat, hogy azon országnak Svécziával való össze kaptoltatását minden szükséges eszközök által végre hajtásák. Ezen feltétellel jelentenek meg az alábbírtak Eő Királyi Hercegségénél. Réájok van bízva, hogy Eő Kir. Hercegségét azoknak a' gonoszoknak befolyásáról tudósítsák, mellyeket az ő magok véseletek által az uralkodó Fejedelemben gerjesztettek, és hogy egyszersmind őket arra bírják, hogy szent kötelességeiknek belső határaitra térjenek vissza, s világosan kinyilatkoztassák, hogyha nem engedelmessé válnának, ők Európa kívánságát bétellyesítének, melly abban határozódik meg, hogy azt a' mit a' jószág útján nem eszélhetnének, a' fegyver ereje által igyekezzenek végre hajtani.

„Ezen végre nézve az Orosz Generál *Bennigsen* cospusa, és egy Prusszus armáda készen vannak Svétzia intézetjeinek eszközlésére. — Ezen végből határozottatott meg Nagy Britanniával, hogy Norvégia szoros őrizet alá rekesztessék, egyszersmind azokra a' szövetséges Fejedelmekre nézve, a' kik a' *Kieli* békesseges alkut garantirozták, az az, annak végre hajtását magokra vállalták, a' Dániai Felséges Király bizodalmatlanságba ejtetett. — Ezen *Kieli* békesseges alkudozásban arra kötelezte magát Eő Dániai Királyi Felsége, hogy a' szünetseges Fejedelmekkel egyenlő erővel fog munkálódni, és *Krestely* herceget, mint a' Dániai Koronának örökösét és első Dániai jobbagyot, arra fogja bírni, hogy az Eő Felsége parantsolatjá-

nak az utolsó pontig engedelmessé válna, és mivel Norvégiában való hosszas lakása által valóságos Dánussá lett, minden felháborítástól magát oltalmazza meg.

„Erre való nézve kéntelenek az alább írtak azt kijelenteni, hogy ők nem mint Svétzia és Norvégia közt való közbenjárók, hanem mint fegyverhírdetők, kiknek kötelességek abban áll, hogy a' *Kieli* békesseges alkunak bétellyesítését egész mivoltában sürgessék, jelentek meg. Eő K. Hercegségének, tudniillik *Krestelynek*, a' Norvégiai választott Királynak gondolkozása módja, feltételének egyenessége, és az a' közönséges tisztelet, mellyet a' Norvégiai nép egész Európától nyert vala, minden haszontalan vérontásnak, és egyéb háború rosz következtéseinek eltávoztatásokra az alábbírtakat arra bírták, hogyha színtén semmi meggyezés reájok bízva nintsen is: mindazáltal azt is megpróbálják, és mindeneket el kerülnek, a' mellyek az Eő Királyi Hercegsége rangjára, és a' Norvégiai nép gondolkozása módjára nagy homályt tehetnének. De ő Királyi hercegsége világosan kijelentette, hogy az Országgyűlése nélkül semmibe nem bocsátkozhatik, a' kiknek tanátsokkal hogy élhessen, szükség leszen fegyverszűnést csinálni. Erre is réá állottak a' szövetséges Fejedelmeknek Norvégiában való követjei: úgy mindazonáltal, 1-ször, hogy ő Királyi hercegsége *Krestely* a' Svétziai Király, és annak szövetségesi eránt magát arra kötelezze, hogy mind azokat a' jussait, a' mellyeket a' nemzeti képviselők nékie által adtak, azoknak vissza fogja adni, és a' Norvégiai Nemzetet arra fogja bírni, hogy magát Svétziával össze kaptolja. — 2-szor, a' Norvégiai hadi seregek a' *Glomm* és Svétzia határok közt fekvő tartományt, a' *Czet* hal szigeteket, a' *Fridrichsstadti* várat, a' *Fridrichschalli*, és *Köngswingeri* kastélyokkal együtt adattassanak által a' *Sveküsök* nak. — 3-szor, minekutánna ezek meg-

történnek, oldoztassanak fel Christiania, Bergen, és Christiáusand városok az ostromlás alól.“

(*Jegyzés.* Az előbbi alkudozásoknak felbe való szakadások után a szövetséges Fejedelmeknek küldöttjei, még egyszer Julius 26-dik napján visszamentek *Uddevaldából Christiániába* az alkudozásnak megújítása végett. Mivel midzártal ekkor sem érték el feltett czéljokat, Augustus' 6-ikán Koppenhágába útaztak.

Olasz Ország.

A' Napoleon Császárral Elbat szigetbe ment és véile most is ott lévő Frantzia Generálisnak *Bertrandnak* felesége Párisból Géauába, onnan e' folyó hónap 4-ikén Ánglus hajókon az Elba szigetébe ment.

A' Frantzia Királyi Udvarnál keveségben lévő Pápai Követet *Genza Urat* rendelte arra ki *Eő Szentsége*, hogy a' jövő Septemberben kezdődő Bétsi Congressusra meenyen. — Jul. 26 dik napján azt írták *Sinigagliából* az *Urbinoi* hertzezségnek régi, szép, és az *adriaticum* tengeren fekvő kereskedő városából, hogy az oda való Olasz országú vásár az *Eő Szentsége*, és az Olasz országú kereskedők kívánsága szerint esett ki, a' hova 156 kereskedő hajók érkeztek meg külömbkülömbféle portékákkal megterhelve, és reményleni lehet, hogy Olasz Országban a' tsendesség helyreállítván ennekutána még virágozóbbak lesznek a' *Sinigagliai* Országú vásárok.

Palermóból Szicilia Orzágnak fő és nevezetes városából arról tudósítattunk Julius 18-dikán, hogy azon Orzágnak előbbi Királya *IV-dik Ferdinánd*, a' maga első szülötthiától az országlást által vévén, az ott mondott Országgyűlésében hosszas eráziót tartott, mellyen a' Királyi hercegek 's herczeg asszonyok és minden

Udvári tisztok jelen voltak. Ezen Orzáú következendő módon kezdéskét:

„Nagy méltóságú Atyák, az Ország Gyülekezeteinek képviselői! Azok között a' sok ezer gondolatok között, mellyeket a' jelenvaló nap bennem gerjesztett, csak azokat jelentem ki ti néktek, mellyek szívenben gerjedeznek. Úgy jövök közitekbe bé, mint édes atya a' maga famillájába. Csak egy és ugyan azon tárgyunk vagyunk, tudniillik a' Sziciliai nemzetnek java, boldogsága, és nagysága.“

„Az Isteni gondviselés, a' melly előtt az embereknek tanácskozásai semmik és haszontalanok, Európának történeteit tudállatos úton módon vezette. Most már a' szép Szicilia ország azon ponton áll, hogy a' maga régi fényességét vissza nyerje. Külsőképpen azt a' rangot nyerte vissza a' nemzetek közt, mellyet a' felette való hatalom, belsőképpen a' szorgalmatosságot, a' hasznos megjobbításokat, a' századnak lelke nagyobb jókellétessegre vitte. Jólis mértem törvényeiteknek böltsességét, és nagyra betstültem azokat az intézeteket 's szokásokat, mellyek a' ti Parlamentúmotokat, és ezen Monarchiának helyreállító Felséges Fejedelmet lelkesítettek; mindzártal meg voltam arról győzöttetve, hogy mind azok között a' terhes munkák között, mellyeket az Ország állapotja, és a' dolgoknak egymással való erányosságok szülni fog, sokáig állandók lenni nem fognak, hanem hogy a' politikai és polgári törvényeket a' régi világosságra fogja vissza vinni, és azoktól a' vissza élésektől, mellyek azokat sokszor meghomályosítják, 's megfojtyák, vissza viszi.“

„Szicilia Ország azon írt Constitutióját, melly arra való, hogy a' jó rendet és hatalmat helyre állítsa, annak határait megállapítsa, azt a' nagy pontot megerősítse, a' melyben a' magánosoknak jussai a' közönséges jussokkal össze kaptóltassanak, a' magános polgári szabadság, és a' sze-

mélybéli tökéletes bátorság fenn maradjon; egy szóval hogy az ország boldogsága és java fenntartasson.“

„Még ugyan a közönséges várakozásnak egészen meg nem felelt. A közönséges háborúnak következései, a közelgő döghaláltól való felelem, azok a nagy változások, és azok a görshöz hasonló vonogatások, mellyek a nem reményelt változásokban és a régi szokásoknak kiirtásokban gyakran meg történnek, néhány keserűségeket, és ha meg kell vallanom, néhány ellenkezéseket okoztak. Mindazáltal a jelenvaló közönséges nap bennünket összehoztatott, azért, hogy a szenvedett szerentsétségeket elfelejtsük, és a jóval élhesünk. Mint azon egy femiliának fiai, mint azon egy lélektől lelkesítették, egyenlő akarattal fogtok lenni. Én mint *IV-dik Henriknek* maradéka azt kívánom, hogy az én népemet szerentsésnek láthassam, én egész életemnek minden szempillantatait arra igyekezem fordítani, a mit az én koronám és a Constitúció tőlem kívánni fognak, s. a. t.

A Szentseges Római Pápa az eretnekeket nyomozó szék (Tribunal Inquisitionis) a maga Státusaiban vissza állította, de a *Jésus* nevét viselő rendnek tökéletes helyreállításáról még eddig semmi világos parantsolatot nem adott ki. Ezt az eretneknyomozó Sz. Szék egy *Torquemada Tomás* nevű Dominikánus barátnek javaslására állította fel 1478-ik esztendőben *V-dik Ferdinánd* Spanyol Király, melly már annak előtte a Valdensisek ellen két száz esztendővel gyakorlásbn volt, és ezen fontos szolgálatjáért nevezetett Katholikus Királynak. Azok, a kik a Katolika vallás ellen leg kisszebben is hibáztak, ezen szék eleibe idéztettek, és minekelőtte vagy kérdőre vonattattak, vagy meghalgattattak volna, minden vagyonok kó-

tyavetyére vettettek, és ha szintén ártatlannoknak találtattak is, jószágok soha sem adattattak vissza. Hogyha ellenek semmit tudók nem találtattak, mind addig kínoztattak a tömlätzben, míg önnön magok magok ellen tanúbizonyságot adtak. Ez a szent Szék a nyomtatott könyveknek is vizsgálója, kiváltképpen azoknak, a mellyek másonnan Spanyol Országba bévitettek.

Nagy Britannia.

Generál *Hill*, a ki az északi Amerikai szabad társaság ellen küldetett Anglus hadi seregeknek fő vezérévé nevezetett, és már iuduló félben is volt, olly parantsolatot vett a Régens Hertzeztől, hogy Septemberig halassza a maga odavaló utazását, nagy reménysége léven ahhoz, hogy azon respublikával ismét elkezdődött békesseges alkudozások tökéletességre fognak menni.

Jól emlékezhetünk arról, hogy Angliának mind felső mind alsó Parlamentumaiban nagyon sürgették a nemzeti képviselők, hogy az Áfrikai rabszolgákkal való kereskedés végképpen töröltessék el. Sokszor elő fordult már ez a tárgy a Parlamentom gyűléseiben; de még eddig semmire sem mehettek, mindenkor találtattak olly fősvény lelkű emberek, a kik azt meg akadályoztatták. A most végződött Parlamentomutolsó gyűlésében az országnak minden részeiből 850 esedező levelek küldettek a Parlamentumhoz, és egy milliom embernél többen írták neveket azon esedező levélnek allyára, mellyben az Amerikai rabszolgákkal való kereskedésnek végképpen leendő eltöröltetését sürgették. Megválnak mitsoda foganatja fog kéréseknek lenni.

A Londoni 5-ik Augustusi magános levelekből azt olvassuk, hogy az néalkodó Királyné a Regens Hertzeznek edesanyja a szerentsésen végződött hadakozás-

nak, és az azt következő békességnek megünneplésére, számos fő rangú személyeket hívott össze, mivel erősen meg volt tiltalmazva, hogy a' *St Jamesi* udvarba senki kotsin bé menni ne merészljen: ennek a' parantsolatnak még a' Királyi Familia is engedelmeskedett, és azok a' Királyi hertzegek 's hertzeg asszonyok, a' kik a' mulatságban meghivattak, magok is jó darab földön gyalog mentek. Ez a' társaság 300 személyekből állott vala; és mind a' Dámák mind a' Kavallérok együgyű köntösbe voltak fel öltözve. A' következő napon a' Királyné és a' Királyi hertzegasszonyok a' Gloucesteri hertzegasszonynál ebédeltek.

B é t s.

Az Angliai Régens Hertzeg kívánván. Felsőleges Urunk eránt való mélységes tisztelétét külső jelekben is kinyilatkoztatni, azon Ország leg nevezetesebb vitézi rendjének, az úgy nevezett *Blauhosenbandiak* tziimerével tisztelte meg. Eő Cs. Kir. Felsőségét. Ennek a' tziimernek illendő ceremóniával való általadását az itt lévő első rangú Anglus Követ Ministerre L. *Aberdenre* bízta ő K. Hertzegsége. Ennek a' vitézi rendnek eredetéről és nevezetéről különböző értelemben vannak a' tudósok; azon Országunk régiségeiben jártosabbak azt állítják, hogy az *III-dik Eduárd* Angliai Király egy szép Dámának a' *Salisbury* Grófnénak kedvéért állította fel, a' ki is a' Királlyal való tántzolása alatt egyik botosának (strimflének) pántlikáját elvesztvén, azt a' Király felvette, 's a' Dámának ilyszókmellett adta által: *Honny soit quimal-y-pense,* az az, *Selyma ember legyen a' ki ezért va-*

lamelly rosszat gondol. Hogy valósággal e' lett légyen azon vitézi rend felállítatásának alkalmatossága, abból lehet gondolni, mivel még most is ez annak a' rendnek symboluina ez.

Mások azt tartják, hogy azon Király a' Frantziákkal való háborúban, a' *Creey* ütközet után hadi megcsúszott jelöl adta légyen azt ki a' maga armadájának, és hogy annak igaz neve légyen *Szent György vitézi* (Equites Georgiani Anglie). — Ez a' vitézi Rend minden esztendőben Szent György napján Capitóliumot (gyűlést) tart a' *Vindsor* i kápolnában, mellyet azon végre ugyan ő, tudniillik, *III-dik Eduárd* Király építtetett. Ennek a' vitézi Rendnek czimere egy setét kék, arannyal, drága gyöngyökkel, és gyémántokkal felékesített pántlikából áll, mellyet a' vitézeknek bal térdeiken kell viselni. A' nevezetesebb ünnepeken fekete bársonyból készült német mentét, köpönyegét és kalpagot, 's aranyból való nykravalót vitelnek. Az úton sarujuk alatt setétkék pántlikát hordoznak. Az a' tziimer, mellyet *Gustav Adolf* Svétziai Királynak ajándékozott az akkori uralkodó Fejedelem Asszony, sok drága kövekkel volt felékesítve; hasonlóképpen az is, mellyel *Anna* Angliai Királyné 1705-dik esztendőben ama híres Anglus fő vezért *Marlborough* hertzeget megtisztelte, melly 12000 font Sterlingre betsültetett vala. — Az Angliai Krónikákból azt olvassuk, hogy ezen rendnek felállításától fogva, 1780-dik esztendőig 8 Császárok, 28 idegen Királyok, sok uralkodó hertzegek, német választó Fejedelmek, és Grófok voltak azon Rendnek tagjai.

Aug. 20-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 232 2/3 forintot Váltó-tzedulában.